Unitat 6 · Fraus, apostes i publicitat

Resum · Llibre de l'alumnat, pàgs. 89–104

Un **frau** és un engany per a aconseguir els teus diners o les teues dades. Els enganys arriben per correu o webs falses (**phishing**), per SMS (**smishing**) o per telefonada (**vishing**), i es reconeixen per la **urgència**, un enllaç estrany, la petició de **claus**, un import xicotet i un missatge genèric. El segur és **comprovar per un altre camí** i no donar mai les teues claus. Les **criptomonedes** no són diners de curs legal i el seu preu pot variar molt: prometre guanys alts i segurs és un senyal d'alarma. Els **menors no poden apostar**: ho diuen la Llei 1/2020 de la Comunitat Valenciana i la Llei 13/2011. Les **caixes de botí** s'assemblen a una aposta perquè pagues sense saber què eixirà, i la despesa s'acumula. Si perds el control, demana ajuda a una persona adulta. La **compra impulsiva** es frena amb la **regla de les 24 hores**. La **publicitat** ha de dir que ho és, i la publicitat encoberta o **enganyosa** està prohibida. Abans de creure una cosa, **contrasta la font**: qui ho diu, quan, amb quines proves i què guanya amb això. I si una cosa et preocupa, conta-ho a una persona adulta. Davant de qualsevol missatge o anunci, fes tres preguntes: qui l'envia, què demana i què guanya amb això. Si hi ha pressa o un guany segur, és un senyal d'alarma. Una pèrdua xicoteta repetida, com les caixes dels videojocs, també s'acumula. I recorda: demanar ajuda no és un fracàs, és el primer pas per a recuperar el control. I no oblides que ningú no està lliure d'un engany: el que compta és parar, comprovar i avisar. Abans de pagar, polsar o creure, para i pensa. Davant de qualsevol dubte, el millor consell és el mateix: no pagues, no polses i parla amb algú de confiança.

Bitllets i criptomonedes

- Toca, mira, gira
- Bitllet fals: no el passes
- Cripto: no és diner de curs legal
- Guany alt i segur = alarma

Fraus a internet

- Phishing, smishing, vishing, skimming
- Cinc senyals
- Comprovar per un altre camí
- Bloquejar, avisar, denunciar i línia 017
- Preguntar: qui, què i per a què

Apostes

- Prohibides als menors
- Riscos i addicció
- Caixes de botí
- Una pèrdua xicoteta també suma
- Demanar ajuda

Compres compulsives

- Compra impulsiva i compulsiva
- Senyals de compra sense pensar
- Regla de les 24 hores
- Perfil comprador
- Esperar i comparar abans de pagar

Publicitat i influencers

- Publicitat enganyosa i subliminal
- Publicitat que ha de dir que ho és
- Prova social
- Qui paga l'anunci
- Contrastar la font

ON S'EXPLICA EN EL LLIBRE

- **6.1** Bitllets i cripto · 91–92
- **6.2** Fraus a internet · 93–94
- **6.3** Apostes · 95–96
- **6.4** Compres compulsives · 97
- **6.5** Publicitat · 98

Material complementari del llibre de l'alumnat. Les persones, empreses i situacions dels casos són fictícies, tret que s'indique una altra cosa.